

prima instanță: Judecătoria Hîncești
Judecător: E. Bulat
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu

ÎNCHEIERE

5 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu și Oleg Sternioală

examinând admisibilitatea recursului declarat de Gherman Ioana, prin intermediul avocatului Petru Melnic,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gherman Ioana împotriva Primăriei com. Bobeica, Consiliul comunal Bobeica, raionul Hîncești, intervenient accesoriu Ionița Petru și Oficiul Cadastral Teritorial Hîncești, privind contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2017, prin care a fost respins apelul declarat de Gherman Ioana, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Hîncești din 19 octombrie 2016,

c o n s t a t ă :

La 27 aprilie 2016, Gherman Ioana, prin intermediul avocatului Melnic Petru, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei com. Bobeica, Consiliul comunal Bobeica, raionul Hîncești, intervenient accesoriu Ionița Petru și Oficiul Cadastral Teritorial Hîncești, privind contestarea actelor administrative.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 22 aprilie 2003, bunelul său Ioniță Petru Nistor i-a testat ei, Savei Ioana (în prezent Gherman) toată averea lui, inclusiv construcția (casa) locativă din com. Bobeica, amplasată pe un teren de pământ cu suprafața de 0,1911 ha, care anterior a fost proprietate privată a acestuia, decedat la 11 martie 2015. Totodată, a fost specificat că testamentul a fost autentificat de către notarul V. Bicec și înregistrat cu nr. 1758.

Gherman Ioana a precizat că, la 23 martie 2015, în urma decesului lui Ioniță Petru, notarul public Victor Bicec a publicat în Monitorul Oficial avizul privind

deschiderea dosarului succesoral, iar, la 16 februarie 2016, i-a eliberat reclamantei certificatul de calitate de moștenitor al averii lui Petru Ioniță, înregistrat cu nr. 214.

Reclamanta a invocat că, prin răspunsul Primăriei Bobeica nr. 25 din 24 februarie 2016, a fost informată că pentru construcția, casa de locuit individuală cu nr. cadastral 5311206.032 din com. Bobeica, ce a aparținut defunctului Ioniță Petru, a fost eliberat titlul de autentificare a deținătorului de teren, în baza deciziei Consiliului local Bobeica nr. 7 din 25 iunie 1993, feciorului acestuia, Ioniță Petru Petru (anul nașterii 1973), locuitor al s. Drăgușeni, com. Bobeica. Astfel, se arată că, în urma acestor acte, Ioniță Petru a devenit proprietar al imobilului dat, fiind înregistrat la OCT Hîncești la 1 iunie 2004 în temeiul Extrasului din Registru de Evidență a gospodăriilor nr. 32 din 27 noiembrie 2003.

În aceeași ordine de idei, Gherman Ioana a învederat că, prin aceeași decizie a Consiliului comunal Bobeica, a fost eliberat lui Ionița Petru Petru titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu suprafața 0,1411 ha (grădină – lot de lângă casă), care anterior a fost proprietate privată a bunelului Ioniță Petru Nistor.

Prin urmare, reclamanta a considerat că deciziile menționate sunt ilegale și contravin legislației, deoarece nu a fost solicitat consimțământul lui Ioniță Petru Nistor, fiindu-i lezat grav dreptul său la proprietate asupra acestor imobile. Totodată, cererea prealabilă din 18 martie 2016 a fost ignorată de pârâți.

Solicită Gherman Ioana, anularea deciziilor Primăriei (Consiliul comunal) Bobeica, raionul Hîncești nr. 7 din 25 iunie 1993, cu privire la eliberarea titlului de autentificarea dreptului deținătorului de teren cu numerele cadastrale 5311206.032 și 5311105.062, situate în comuna Bobeica, sat. Dragușeni, raionul Hîncești, cu obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Hîncești să radieze acest drept din registru.

Prin hotărârea Judecătoriei Hîncești din 19 octombrie 2016, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată (f. d. 92, 102 – 105).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2017, a fost respins apelul declarat de Gherman Ioana, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Hîncești din 19 octombrie 2016 (f. d. 149 – 157).

La adoptarea soluției, instanța de apel a reținut că terenurile cu nr. cadastral 5311206032 cu suprafața de 0,1911 și nr. cadastral 5311105062 cu suprafața de 0,1411 ha, care a fost înregistrat după Ioniță Petru Petru la 6 ianuarie 2004 și respectiv la 29 martie 2004, la momentul decesului lui Ioniță Petru Nistor nu intrau în masa succesorală a defunctului, fapt ce denotă că Gherman Ioana, având calitatea de moștenitor testamentar, nu este în drept de a pretinde asupra terenurilor indicate supra, or acestea nu fac parte din averea succesorală rămasă după decesul defunctului (f. d. 156).

Prin urmare, instanța a decis că, în cadrul examinării cauzei, nu au fost stabilite circumstanțe, care ar servi drept temei pentru anularea deciziei nr. 7 din 25 iunie 1993 (f. d. 157).

Instanța de apel s-a călăuzit pentru a pronunța această decizie de art. 1, 3, 5, 25, 26 din Legea nr. 793 din 10 februarie 2000 contenciosului administrativ și art. 118, 121 din Codul de procedură civilă.

La 7 martie 2017, Curtea de Apel Chișinău le-a expediat participanților la proces copia deciziei integrale din 16 februarie 2017 (f. d. 158).

La 31 martie 2017, prin intermediul avocatului Melnic Petru, Gherman Ioana a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2017, solicitând casarea acesteia și a hotărârii primei instanței din 19 octombrie 2016, cu pronunțarea unei hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului ilegalității deciziei contestate, recurenta a reiterat că, prin adoptarea deciziei Primăriei (Consiliului Comunal) Bobeica nr. 7 din 25 iunie 1993, au fost încălcate grav articolele 199, 200 alin. (3), 320 alin. (2) din Codul civil și articolele 11, 20 din Codul funciar.

Gherman Ioana a susținut că afirmația instanțelor de judecată, cu privire la faptul că aceasta nu poate pretinde asupra terenurilor din litigiu, în calitate de moștenitor, deoarece intimatul a înregistrat după sine dreptul de proprietate asupra acestora înainte decesul defunctului, este ilegală și contravine legislației în vigoare.

Recurenta a atras atenția asupra circumstanței că aprobarea unei noi liste a deținătorilor de terenuri date din pașaport pe satul Drăgușeni (bloc 206) nu a fost examinată de către organul public local, fiind, în opinia sa, efectuată o falsificare a procedurii în cauză.

Într-un final, Gherman Ioana a indicat că instanța de apel nu a indicat în decizia sa conform cărui act legislativ, normativ sau act juridic defunctul a fost lipsit de dreptul de proprietate privată, garantat și protejată de articolul 46 din Constituția Republicii Moldova.

La 16 mai 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs Primăriei com. Bobeica, Consiliul comunal Bobeica, raionul Hîncești, intervenient accesoriu Ionița Petru și Oficiul Cadastral Teritorial Hîncești, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f. d. 181).

La 16 iunie 2017, intimatul a depus o referință în întâmpinarea recursului, solicitând respingerea integrală a acestuia, întrucât nu conține temeiuri legale de admitere, iar hotărârile instanțelor ierarhic inferioare sunt întemeiate și legale (f. d. 183 – 184).

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Gherman Ioana, prin intermediul avocatului Petru Melnic, este inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Materialele cauzei dovedesc faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Având în vedere dispoziția de drept enunțată și faptul că decizia contestată a fost pronunțată la 16 februarie 2017, instanța de recurs constată că recursul declarat de Gherman Ioana la 31 martie 2017 este depus în termen.

Din considerentele prezentate mai sus, instanța observă că cererea de recurs nu a întrunit condițiile de inadmisibilitate prevăzute de art. 433 lit. b), c), d) din Codul de procedură civilă, fiind necesar, finalmente, de a examina argumentele din recurs susținute prin prisma art. 433 lit. a).

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, precum și având în vedere poziția formulată în referință, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a), din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei

atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea

interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și buneii-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către dna Gherman Ioana este formulată în baza art. 432 din Codul de procedură civilă, însă fără a încadra, în mod special, argumentele sale în vreun temei concret și exact prevăzut la acest articol.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă observațiile recurente întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acestuia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei.

Astfel, din examinarea conținutului recursului, instanța de judecată observă că Gherman Ioana, prin intermediul avocatului Petru Melnic, a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat. Mai mult, instanța de apel a decis că, în cadrul examinării cauzei, nu au fost stabilite circumstanțe, care ar servi drept temei pentru anularea deciziei nr. 7 din 25 iunie 1993 (f. d. 157). Corespunzător, recurenta nu a arătat încălcarea comisă de instanța ierarhic inferioară la aplicarea art. 26 din Legea contenciosului administrativ, care prevede în mod exhaustiv temeiurile anulării actului administrativ contestat.

În baza celor prezentate, completul Colegiului consideră că recurenta Gherman Ioana nu a adus suficiente argumente cu privire încălcările comise de instanța de apel, pe care le-ar fi considerat esențiale și ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată. Prin urmare, temeiurile invocate nu sunt compatibile cu cerințele prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă.

Un raționament subsidiar al instanței în susținerea poziției sale constă în faptul că recurentul a fost reprezentat de către avocatul Petru Melnic, persoană abilitată și calificată, conform art. 1 al Legii cu privire la avocatură, să pledeze și să acționeze în numele clienților lor, să practice dreptul, să apară în fața unei instanțe judecătorești sau să consulte și să reprezinte în materie juridică clienții lui. Astfel, acesta a fost în măsură să cunoască condițiile pentru admisibilitatea unei cereri de recurs, în baza modului de redactare a articolului 433 lit. a) în Codul de procedură civilă și interpretarea suficient de clară și coerentă a acestuia de Curtea Supremă de

Justiție în jurisprudența sa constantă (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Trevisanato v. Italia*, ibidem, par. 45).

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că avocatul Petru Melnic, reprezentantul recurentei Gherman Ioana, a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie pe fond și a avut posibilitatea de a fi audiat de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. Deci, conjunctură stabilită mai sus este proporțională cu scopul legitim urmărit, iar, în viziunea instanței, însăși esența dreptului de acces la instanță nu a fost afectată.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite *supra*, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Gherman Ioana, prin intermediul avocatului Petru Melnic, nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Gherman Ioana, prin intermediul avocatului Petru Melnic.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,

Judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală